

JOAN ALBERT BAN (HAARLEM)
AAN [CONSTANTIJN HUYGENS (DEN HAAG)]
15 DECEMBER 1640
2597

Antwoord op Huygens' brief van 9 december 1640 (2592).

Samenvatting: Ban beklaagt zich bij Huygens over de kritiek van de Fransen [Mersenne, Gouy, Boësset].

Hij verwijt hun dat ze geen enkel redelijk argument aanvoeren. Hij overweegt daarom niet verder met hen te discussiëren, maar in plaats daarvan de airs naar verschillende hoven te sturen, om ze door de aldaar aanwezige musici te laten beoordelen.

Bijlagen: Mersenne aan Huygens, 14 november 1640 (2573A), met het 'Jugement' (Gouy 1640); Boësset aan Huygens, 15 november 1640 (2575A).

Ban schreef opnieuw op 12 januari 1641 (2606A).

Primaire bron: Leiden, Univ. Bibl., Cod. Hug. 37: brief (dubbelvel, 22x33cm, a | -; autograaf).

Vroegere uitgave: Worp 3, nr. 2597, p. 127: samenvatting.

Namen: Averroës; Antoine Boësset; Jacob van der Burgh; Ferdinand III; Jacques de Gouy; Marin Mersenne; Pythagoras.

Plaatsen: Engeland; Rome; Spanje.

Titels: *Me veux-tu voir mourir* (Ban 1640); *Me veux-tu voir mourir* (Boësset 1639).

Glossarium: musicus (musicus); modulatio (muziekstuk).

Transcriptie

Cum crabronibus, vir nobilissime, qui seipsos adversum me excitarunt, aut cum carbonibus, mihi negotium, tanquam cum iis qui in alienâ sunt potestate, gerendum esse videtur. Lædunt, non ludunt; pungunt, non ungun; obumbrant omnia, et nihil illustrant. Unicum hoc argumentum omnibus ubique familiare esse videtur: 'αὐτὸς ἔφα.' Vel ut ille clarius inquit: 'Sic volo, sic jubeo'; 'stat pro ratione voluntas'. Ergo verum est. Arguta hæc capita sunt, quibus tyro quivis appositè respondeat cum Averroë, olim libros Moyses περὶ τῆς γενέσεως legente: 'Hi homines multa dicunt, sed pauca probant.' Et sanè à me aliud responsum mereri non videntur, qui rationes non attendunt, nec rationes replicant. Verum discincti propemodum ut nepotes sine grano salis omnia effutiunt, nihil præterea satagunt quam - posticæ occurrere sannæ.

Quid igitur? Num prorsus tacebo, ut eos fatigem silentio? Cavillari, maledicere et injuriarum actiones prosequi genio et ingenio meo usque adedè alienum est ut ejusmodi chartas vix libeat inspicere, nedum legere aut legendas admittere. Nihil itaque melius mihi agendum hæc in re videtur quam ut Mersenni consilium observetur, et utriusque nostra modulatio Gallica ad aulam Imperatoris et Romam, et ad regia Angliæ Hispaniæque palatia transmittantur, ab optimis musicis ibidem censenda. Quod ego te illi perscribere omninò atque suadere opto.

Cæterum post dies aliquot responsonem ad ista Gallica crepundia tibi transmittam, tuo judicio probandam, an transmittare eam suadeas? Interim epistolam Boësseti et censuram Generalis Thesaurarii, à me exemplatas, remitto; cætera postea redditurus. Vanderburgio verò, communi amico, memoriam refrica ut Gallicè aliquid, prout condixerat, Boësseto meis verbis, at peregrino nomine, replicet. Vale, vir nobilissime, et me amare perge.

Tuus servus
J. Alb. Bannius, 1640.

Harlemi, XV Decembris.

Vertaling

Met horzels, waarde heer, die zichzelf vanwege mij prikkelen, ofwel met kladderaars schijn ik te maken te moeten hebben, alsof met personen door een vreemde macht bezeten. Ze kwetsen, en spelen niet; ze steken, en strelen niet; ze verduisteren alles, en verlichten niets. Slechts dit ene argument schijnt hun bekend te zijn, dat ze overal gebruiken: ¹de ¹meester heeft het toch zelf zo gezegd,¹ of, zoals hij het duidelijker zegt: ‘zo wil ik het, en zo beveel ik het’, ofwel: ‘de wens komt vóór de rede’. Daarom is het waar. Geslepen zijn deze koppen, tegen wie een beginner gepast terugzegt met Averroës, toen deze eertijds de boeken van Mozes ²over de schepping² las: ‘Deze mensen zeggen veel, maar bewijzen weinig.’ En inderdaad lijken deze mensen het niet te verdienen van mij enig antwoord te krijgen, zij die de rede niet in acht nemen en redelijke voorstellen niet beantwoorden. Ze gedragen zich lichtzinnig, bijna als kleine kinderen die er zonder terughouding van alles uitflappen, en maken zich over niets anders druk dan - te geraken in een grimas van achteren.

Wat dus? Ik zal toch niet verder zwijgen om hen met mijn stilzwijgen te vermoeien? Drogredenen te bedenken, te hanteren en onrechtvaardig te handelen is aan mijn stelling en instelling zo vreemd dat ik nauwelijks lust heb die papieren te bekijken, laat staan ze te lezen of lezenswaardig te achten. Ik schijn in deze zaak niets anders te kunnen doen dan de ³raad van Mersenne op te volgen dat ons beider composities naar het hof van de ³keizer en naar Rome worden gezonden, evenals naar de koninklijke paleizen van Engeland en Spanje, om door de beste musici aldaar beoordeeld te worden. Ik vraag u om dat uitdrukkelijk aan hem voor te leggen en hem ertoe te bewegen.

Verder zal ik over enkele dagen mijn antwoord op het Franse gewauwel aan u zenden om uw oordeel te verkrijgen of u het raadzaam vindt dat op te sturen. Ondertussen zend ik de ⁴brief van [Antoine] Boësset en het ⁵oordeel van de ⁶thesaurier-generaal, door mij gekopieerd, aan u terug; de ⁷rest zend ik later. Herinner [de heer Jacob] van der Burgh, onze gemeenschappelijke vriend, eraan dat hij, zoals afgesproken, iets in het Frans aan [de heer] Boësset antwoordt, met mijn woorden, maar onder een andere naam. Gegroet, edele heer, blijf denken aan mij,

uw dienaar
Joan Albert Ban, 1640.

Haarlem, 15 december.

-
1. Pythagoras.
  2. Mersenne doet de bedoelde suggestie in zijn brief aan Huygens van 3 november 1640 (2564).
  3. Ferdinand III.
  4. Boësset aan Huygens, 15 november 1640 (2575A).
  5. Gouy's 'Jugement'.
  6. Jacques de Gouy.
  7. Mersenne aan Huygens, 3 november 1640 (2564, met het 'Examen') en 14 november 1640 (2573A).

14
19

Cum-Crabrombuis, Vir nobilissimus, qui scriptos advertit me
excitavit, cum carbonibus nisi negotium, tanquam cum
ijs qui in aliena sunt potestate, gerendum esse videtur. Ledum
non ledunt; pungunt, non unguunt; obumbrant omnia, et nisi
illustrant. Unicum hoc argumentum omnibus ubique familiare
esse videtur: *velos' epa*. Vel ut ille elarius inquit:
Sic volo, sic jubeo: stat pro ratione voluntas. Ergo viri, et
Arguta hoc capita sunt, quibus Tyro quovis apposite responderem
cum Averrois, olim libros Mejsis regi in revisos legentes,
Hi homines multa dicunt, sed pauca probant. Et sane a
me aliud responsum moveri non videntur, qui rationes non
attendunt, nec rationes replicant: verum discincti propo-
sitionum ut nepotes sine graeco salis omnia affutunt; nisi
præterea satagunt quam — Postico occurrere sano.
Quid igitur? cum proavis tacere, ut eos fatigem silentio?
Cadillani, malitiosus, et injuriosus actiones protegi, et
genio et ingenio meo usque adeo alienum est; ut quomodocumque
Chartas vix libeat inspicere; neque legere; aut legendas
admittere. Nihil itaque melius mihi agendum hoc in re
videtur, quam ut Mercurii Consilium observetur, et utri-
usque nostra modulatio gallica, ad aulam Imperatoris,
et Romam, et ad regia Anglie Hispanique palatia tra-
mittantur, ab optimis Misticis ibidem confecta: quod ego
te illi presentibus omnino, atque suadere opto. Ceterum post
dies aliquot responsonum ad ista gallica consilia tibi
transmittam; tuo iudicio probandum, an transmittere eam
suadeas? Interim epistolam Boiffoni, et Confirum genera-
lissimum, a me exemplatas, remitto: cetera postea re-
diturus. Vandenburgio vero communi amico, memoriam
refrica, ut gallico aliquid prout condixerat Boiffeto meis
verbis, at peregrino nomine, replicat. Vale vir nobilissi-
mus, et me amare perge.

Tuus servus

Harlemi. XV Decemb.

J. Alb. Bannius

Aug. 17.

